

การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ THE DEVELOPMENT OF THE PRIVATE SCHOOL MANAGEMENT MODEL TO THE HIGH-QUALITY SCHOOL IN THE NORTHEASTERN REGION

ประนอม ปัญจรักษ์* และ สมเกียรติ บุญรอด

Pranorm Panjarak* and Somkeit Boonrawd

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ปทุมธานี 12150

Program in Educational Administration, Graduate School, Western University,

Prathumthani 12150, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: kuaewsp@hotmail.com

รับบทความ 4 มีนาคม 2568 แก้ไขบทความ 25 เมษายน 2568 ตอบรับบทความ 6 พฤษภาคม 2568 เผยแพร่บทความ กรกฎาคม 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิจัยดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการสังเคราะห์เอกสาร การวิเคราะห์องค์ประกอบจากการสำรวจผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 146 คน และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และ ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้บริหารโรงเรียนเอกชน จำนวน 73 คน และผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 20 คน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ขอบข่ายภาระงานการบริหาร กระบวนการบริหาร และแนวทางการประเมินการบริหาร ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น พบว่า มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, การบริหารโรงเรียนเอกชน, โรงเรียนคุณภาพสูง

ABSTRACT

The objectives of this research were to develop a private school management model for the high-quality schools in the Northeastern Region of Thailand. The research methodology was implemented in three phases. Phase 1 involved examining the components and guidelines for private school management for achieving high-quality schools in the Northeastern Region of Thailand. This phase comprised document synthesis, component analysis based on survey data collected from 146 participants, including directors and deputy directors of private schools in the Northeastern Region of Thailand, and interviews with six scholars. Phase 2 focused on developing and validating the private school management model for achieving high-quality schools in the Northeastern Region of Thailand. This phase employed a focus group discussion with nine scholars. Phase 3 consisted of evaluating the developed private school management model. The evaluation was conducted with 73 private school administrators and 20 directors of the Supervision, Monitoring, and Evaluation Division under the Provincial Education Office in the Northeastern Region of Thailand.

The findings indicated that the developed private school management model for achieving high-quality schools in the Northeastern Region of Thailand comprised five components: principles, objectives, management scope, management processes, and guidelines for evaluation management. The validation results demonstrated that scholars rated the model's appropriateness at the highest level. Its feasibility and usefulness were rated at a high level and the highest level, respectively.

Keywords: Model Development, Private School Management, High-Quality Schools

บทนำ

โรงเรียนเอกชนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา การยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศ มีส่วนร่วมในการสร้างคุณลักษณะที่ดีให้กับเยาวชนไทย ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของภาครัฐในการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชน สร้างการแข่งขันและความเจริญทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม พัฒนาคุณภาพของเยาวชนให้เป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศมาเป็นระยะเวลายาวนาน อีกทั้งยังช่วยภาครัฐประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาของประเทศจำนวนมาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาของเอกชนไว้ในส่วนที่ 3 ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน ในมาตราที่ 45 วรรคหนึ่ง “ให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษา...” และในมาตราที่ 46 “รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อย่างอื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้” (ราชกิจจานุเบกษา, 2562)

การเปลี่ยนแปลงทั้งภาวะทางเศรษฐกิจและโครงสร้างประชากร ทำให้สถานการณ์ของโรงเรียนเอกชนมีความท้าทายทั้งที่เป็นปัญหาและโอกาส ปัญหาของ “โรงเรียนเอกชน” ในปัจจุบันถือเป็นหนึ่งในประเด็นที่เป็นข้อถกเถียงอย่างมากในแวดวงการศึกษา ถึงมาตรการแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้น ในอดีตโรงเรียนเอกชนมีบทบาทอย่างมากในการจัดการศึกษาเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐ ด้วยความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี รวมถึงนโยบายของรัฐที่หันมาสนับสนุนการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนรัฐมากขึ้น โรงเรียนรัฐจึงได้รับการพัฒนา ในขณะที่โรงเรียนเอกชนกลับถูกละเลย ทำให้ได้รับความนิยมน้อยลงและความน่าเชื่อถือลดลง ส่งผลให้โรงเรียนเอกชนประสบปัญหาการรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นจำนวนนักเรียนลดลงอย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการมีปัญหา จนถึงขั้นปิดกิจการ การจัดเงินอุดหนุนรายหัวที่รัฐคำนวณและจัดสรรให้กับผู้เรียนในสถานศึกษาเอกชนไม่สะท้อนราคาตลาดและต่ำกว่าต้นทุน อีกทั้งการกำหนดอัตราค่าเล่าเรียนของโรงเรียนเอกชนต่ำกว่าสถานศึกษาเอกชนในอัตราที่แตกต่างกันตามประเภทของโรงเรียน ส่งผลให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบในการแข่งขันระหว่างสถานศึกษาเอกชนด้วยกัน ซึ่งนำไปสู่การแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมในตลาดบริการการศึกษา นโยบายเรียนฟรีและการให้เงินอุดหนุนแก่สถานศึกษาเอกชนควบคู่ไปกับมาตรการจำกัดเพดานค่าธรรมเนียมการศึกษา เป็นผลให้สถานศึกษาต้องพึ่งพางบประมาณจากรัฐเป็นหลัก โครงการอาหารกลางวันให้กับผู้เรียนในระดับชั้นอนุบาล 1-ประถมศึกษาปีที่ 6 สร้างความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างสถานศึกษาเอกชนด้วยกันเอง และการบังคับใช้กฎหมาย กฎ ระเบียบ กติกา วัฏปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมระหว่างสถานศึกษาของรัฐและเอกชน ก่อให้เกิดการเอื้อประโยชน์ต่อสถานศึกษาของรัฐมากกว่าสถานศึกษาเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2566, หน้า ข-ช)

ในการพัฒนาโรงเรียนเอกชนให้มีคุณภาพ ผู้บริหารมีความสำคัญมาก ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนต้องมีความรู้ความสามารถ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 การสร้างแบรนด์ของโรงเรียนเอกชนนั้นนับเป็นสิ่งสำคัญ เพราะแบรนด์เป็นการค้นพบตัวตนความโดดเด่นซึ่งสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่มีความแตกต่างจากโรงเรียนอื่น ทำให้โรงเรียนเกิดภาพลักษณ์ที่ดี และมีความน่าเชื่อถือ (ชิดพันธ์ ตันติมิตร, 2564, หน้า ค) ดังนั้น จึงต้องพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์กร สร้างมาตรฐานการศึกษาสู่ระบบโรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) สร้างเพื่อนร่วมงานให้มุ่งสู่เป้าหมายที่เป็นเลิศ และสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้มีความภักดีต่อองค์กร โรงเรียนเอกชนจึงต้องปรับตัวเพื่อให้มีจุดเด่น และเพื่อให้เป็นผู้ถูกเลือก

ปัจจุบันโรงเรียนเอกชนเป็นธุรกิจการศึกษาธุรกิจหนึ่งที่ต้องเผชิญสภาพการแข่งขันทั้งจากคู่แข่งโรงเรียนเอกชนด้วยกันเอง และแข่งขันกับโรงเรียนของรัฐ จากการที่ประชากรมีอัตราการเกิดลดลง เด็กที่จะเข้าเรียนลดลง ผลกระทบจากโรคระบาด ทำให้ผู้ปกครองมีรายได้ลดลง ต้องค้างค่าเทอม โรงเรียนเก็บค่าเทอมไม่ได้ ปัญหาการให้เงินอุดหนุนไม่เป็นธรรมไม่สามารถจ่ายเงินเดือนครูตามอัตราเงินเดือนได้ โรงเรียนขาดสภาพคล่องในการบริหารงาน ปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรเพราะลาออกทั้งที่ได้รับเงินเดือนไม่เต็มอัตราและลาออกไปเพื่อสอบบรรจุ โรงเรียนจึงประสบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานหลายด้าน และทยอยปิดกิจการ โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนในระบบขนาดกลางและขนาดเล็กประเภทสามัญศึกษาที่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา และรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

ปัญหาที่กล่าวมานี้ ล้วนส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการคุณภาพของโรงเรียนเอกชน ดังนั้น การสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง จะช่วยให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนที่มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น สามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่โรงเรียนเอกชนกำลังเผชิญ และยังไม่มีแนวทางหรือหลักการที่ชัดเจนในการแก้ปัญหา ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนเอกชน จึงสนใจศึกษา เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” เพื่อค้นหาคำตอบ และต้นแบบการบริหารงานแก่ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเอกชนเพื่อนำไปสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และยกระดับคุณภาพโรงเรียนเอกชนหรือผู้ที่สนใจธุรกิจโรงเรียนเอกชนได้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนเอกชนของตนเองให้เป็นองค์กรที่มีคุณภาพสูง ซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนเอกชนสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ด้วยดี พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพให้กับประเทศชาติได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ให้นิยามศัพท์ที่ใช้เฉพาะการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชน หมายถึง โครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ถูกกำหนดและจัดระเบียบไว้อย่างชัดเจน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. โรงเรียนคุณภาพสูง หมายถึง โรงเรียนที่มีการวางแผนด้านหลักสูตรสถานศึกษาโดยกำหนดมาตรฐานสูงหรือท้าทาย เกณฑ์การจบหลักสูตรอยู่ในระดับสูง ส่งเสริมวิชาการมากกว่ามาตรฐาน มีบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อัตราการมาเรียนของนักเรียนสูงและการลาออกของนักเรียนต่ำ งบประมาณสำหรับการพัฒนาสูง สัดส่วนนักเรียนต่อครูต่ำ มีห้องสมุดและสื่อการเรียนการสอนที่สมบูรณ์ สภาพทางกายภาพของโรงเรียนดึงดูดใจ ครูมีความรู้เยี่ยมมีคุณภาพสูง ผู้บริหารโรงเรียนมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ เอาใจใส่ เป็นมืออาชีพในการบริหารงาน ได้รับความพึงพอใจในการจัดการศึกษาที่สะท้อนผลลัพธ์ที่ผู้เรียนและภาคีเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง แนวทางหรือวิธีการในการดำเนินงานที่ช่วยขับเคลื่อนระบบและกลไกการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง เป็นแนวปฏิบัติที่เป็นระบบและเชื่อถือได้ สามารถอธิบายองค์ประกอบหรือกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ ขอบข่ายภาระงานการบริหาร กระบวนการบริหาร และแนวทางการประเมินการบริหาร

4. ความต้องการจำเป็น หมายถึง ผลต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่กับสภาพที่ควรจะเป็น ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้วิธีการ Priority Needs Index: PNI

4.1 สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพที่ดำเนินการในปัจจุบันเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.2 สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง สภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการพัฒนาและปรับปรุงเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5. ผู้อำนวยการโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งจากผู้รับใบอนุญาตของโรงเรียนเอกชนให้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน รับผิดชอบการบริหารโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2567

6. รองผู้อำนวยการโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน รับผิดชอบการบริหารโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2567

7. ครู หมายถึง บุคลากรที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2567

8. ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล หมายถึง ศึกษาานิเทศก์ที่ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

9. โรงเรียนเอกชน (Private School) หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยเอกชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเภทสามัญศึกษา เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษา หรือระดับประถมศึกษา หรือระดับใดระดับหนึ่ง หรือทั้งสองระดับ ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

10. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง ภาคที่ประกอบด้วยจังหวัด จำนวน 20 จังหวัด ประกอบด้วย กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บึงกาฬ บุรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ อุตรดิตถ์ และอุบลราชธานี

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

ชัยวิชิต เขียวชนะ (2560, หน้า 2) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างแสดงความสัมพันธ์ของส่วนประกอบหรือตัวแปร หลักการหรือแนวคิด ฟังก์ชันความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

อำนาจ เหลื่อน้อย (2561, หน้า 105) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง แบบอย่างหรือแนวทางในการกระทำหรือดำเนินการใด ๆ ที่แสดงหรืออธิบายถึงโครงสร้างทางความคิด หรือความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญของปรากฏการณ์ที่ศึกษาให้สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น สำหรับรายละเอียดและองค์ประกอบของรูปแบบ จะขึ้นอยู่กับลักษณะปรากฏการณ์ และวัตถุประสงค์ของผู้สร้างและพัฒนารูปแบบ

Keeves (1988, p. 559) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างของความเกี่ยวข้องระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์ หรือเหตุผลซึ่งกันและกันเพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองอย่างง่ายหรือย่อส่วน (Simplified Form) ของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่จะนำมาปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางให้การดำเนินการง่ายต่อการทำความเข้าใจและบรรลุเป้าหมาย ที่ผู้เสนอรูปแบบดังกล่าวได้รักษาและพัฒนาขึ้นมา เพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยสะท้อนถึงความสัมพันธ์กันของชุดหรือตัวแปรที่อาจอยู่ในรูปของแผนภูมิ ทฤษฎี หรือเป็นการเชื่อมโยงทฤษฎีสู่การปฏิบัติ หรือในบางกรณีอาจจะใช้ประโยชน์ในการทำนวยปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนอาจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป

องค์ประกอบของรูปแบบ

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 162–163) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบไว้ 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการหรือแนวคิด 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงาน 5) แนวทางการประเมินผล และ 6) เงื่อนไขของรูปแบบ

สมาน อัครภูมิ (2561, หน้า 11) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบหลักของรูปแบบ มี 5 ส่วน ดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) หลักการของรูปแบบ 3) องค์ประกอบหลักของรูปแบบ 4) แนวทางการประเมินผลรูปแบบ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายภาระงานการบริหาร องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหาร และ องค์ประกอบที่ 5 แนวทางการประเมินการบริหาร

การพัฒนาารูปแบบ

วโร เพ็งสวัสดิ์ (2554, หน้า 9–11) สรุปไว้ว่า การพัฒนาารูปแบบ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและพัฒนาารูปแบบ ผู้วิจัยต้องสร้างและพัฒนาารูปแบบเป็นรูปแบบตามสมมติฐาน (Hypothesis model) โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจมีการศึกษารายกรณีหน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องนั้นได้เป็นอย่างดี จะนำมาใช้กำหนดองค์ประกอบและตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบ

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ขั้นตอนนี้เป็นตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบมีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทดลองใช้รูปแบบในสถานการณ์จริง จะทำให้ทราบอิทธิพลและความสำคัญขององค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ในรูปแบบ

บุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 104–106) กล่าวว่า การพัฒนาารูปแบบ มี 2 ขั้นตอน ได้แก่

1. สร้างหรือพัฒนาารูปแบบ ผู้วิจัยจะต้องสร้างหรือพัฒนาารูปแบบขึ้นมาก่อน เป็นรูปแบบตามสมมติฐาน โดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวคิด รูปแบบที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกันหรือเรื่องอื่น ๆ และผลการศึกษาหรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์สภาพการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้อาจกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะในรูปแบบ ในการพัฒนาารูปแบบนั้น จะต้องใช้หลักเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญและการศึกษาค้นคว้า ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาารูปแบบเป็นอย่างดี ผู้วิจัยอาจจะคิดโครงสร้างของรูปแบบขึ้นก่อน แล้วปรับปรุง โดยอาศัยสารสนเทศจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบ หรือองค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรที่สำคัญประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างของรูปแบบก็ได้ หัวใจสำคัญของขั้นตอนนี้อยู่ที่การเลือกเฟ้นองค์ประกอบในรูปแบบ (ตัวแปร กิจกรรม) เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม ผู้วิจัยควรกำหนดหลักการในการพัฒนาารูปแบบอย่างชัดเจน เช่น เป็นรูปแบบที่ไม่ซับซ้อน สามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย ตัวแปรรูปแบบมีน้อยตัว แต่สามารถอธิบายผลได้มาก ในการวิจัยบางเรื่อง จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม

2. การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ หลังจากได้พัฒนาารูปแบบในขั้นต้นแล้ว จำเป็นต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะารูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้น ถึงแม้ว่าจะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวคิด รูปแบบของผู้อื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมาแล้วหรือแม้กระทั่ง ได้รับการกลั่นกรองจากผู้เชี่ยวชาญแล้วก็ตาม ซึ่งเป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน จึงจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง หรือทำการทดลองนำไปใช้ในสถานการณ์จริงเพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งในขั้นนี้ บางครั้งใช้คำว่า การทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ

สรุปได้ว่า การพัฒนาารูปแบบ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างและพัฒนาารูปแบบ โดยอาศัยการศึกษาทฤษฎี แนวคิด งานวิจัย และกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดองค์ประกอบ ตัวแปร และความสัมพันธ์ในรูปแบบ โดยต้องมีหลักเหตุผลและความเหมาะสมเป็นพื้นฐาน และ 2) การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ด้วยการทดลองใช้หรือเก็บข้อมูลในสถานการณ์จริง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพของรูปแบบที่พัฒนา

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2560) กล่าวว่า การจัดการศึกษาเอกชน ในปัจจุบันเน้นที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี มีความรู้ความสามารถ ทักษะที่จำเป็น สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ด้วยระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ และบริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้รับใบอนุญาต 2) ผู้อำนวยการ 3) ผู้จัดการ 4) ครู 5) บุคลากร และ 6) คณะกรรมการสถานศึกษา

ชินทัต เจริญเนื่อง (2563, หน้า 14) สรุปไว้ว่า การจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้สนับสนุนให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรัฐจะช่วยเหลือสนับสนุน ด้านการเงิน การลดหย่อนยกเว้นภาษีสิทธิประโยชน์อย่างอื่นที่เป็นประโยชน์ทางการศึกษา เอกชน ส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ เพื่อให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐาน สถานศึกษาเอกชนจะต้องเป็นนิติบุคคล บริหารโดยคณะกรรมการมีอิสระในด้านการบริหารจัดการอยู่ภายใต้การกำกับติดตาม ประเมินคุณภาพและมาตรฐานจากรัฐ ในการดำเนินกิจการของสถานศึกษาเอกชนจะต้องเป็นนิติบุคคลและมีคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กร ชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ

สรายุทธ ช่างงาม (2564, หน้า 19) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนเอกชน เป็นการดำเนินการเพื่อจัดบริการให้การศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเอกชนจัดโครงสร้างการบริหารงาน ออกเป็น 4 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน และสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนเอกชน เป็นการดำเนินการของเอกชนหรือบุคคล คณะบุคคล ในการจัดการศึกษา โดยใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งบุคลากร ทุนทรัพย์ ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมาย

ความหมายของโรงเรียนคุณภาพสูง

บุญส่ง ่องอาจ และคณะ (2565, หน้า 546) กล่าวว่า โรงเรียนคุณภาพ หมายถึง โรงเรียนที่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างดี ทั้งด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ จนทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานกำหนด ที่สำคัญสามารถจัดการศึกษาได้ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เป็นที่ยอมรับและเป็นแบบอย่างของโรงเรียนอื่นได้ โรงเรียนที่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างดีทั้งในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงตามมาตรฐานที่กำหนด และนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อให้ได้ผลผลิตซึ่งคือนักเรียนที่มีคุณภาพ

ทรงพล เจริญคำ (2566, หน้า 349) โรงเรียนคุณภาพ หมายถึง โรงเรียนที่มีสังคม สามารถบริหารจัดการได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงตามมาตรฐานที่กำหนดและได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดี คนเก่ง มีทักษะในการดำรงชีวิต เป็นโรงเรียนที่ให้ความช่วยเหลือดูแลทางด้านวิชาการของชุมชนและเป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนอื่นได้

สรุปได้ว่า โรงเรียนคุณภาพ หมายถึง โรงเรียนที่มีการปฏิบัติงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด จนเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคมด้วยกระบวนการที่หลากหลายตามศักยภาพที่โรงเรียนมีอยู่ ให้ความสำคัญเข้มแข็งทางวิชาการและมีความพร้อมในการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม งานอาชีพ และสุขภาพอนามัย สามารถให้บริการการศึกษาแก่นักเรียนและชุมชน อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมสำหรับนักเรียนท้องถิ่นชนบท และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชน บ้าน วัด รัฐ โรงเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพสูง

ภาวินทร์ ณ พัทลุง (2560, หน้า 113–118) กล่าวว่า นโยบายโรงเรียนคุณภาพ (Smart school) เป็นการนำนโยบายของผู้นำราชการกรุงเทพมหานคร เรื่อง โรงเรียนคุณภาพ (Smart school) สู่การปฏิบัตินั้น สำนักการศึกษาดำเนินการด้วยการประชาสัมพันธ์ ส่วนโรงเรียนกระตุ้น ส่งเสริมให้ครูทุกกลุ่มสาระจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะ ดังนี้

S: Success การเรียนรู้สู่ความสำเร็จ หมายถึง ความสำเร็จที่ได้รับการยอมรับของโรงเรียน อันประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน ซึ่งในส่วนของนักเรียนจะมุ่งหวังให้ประสบความสำเร็จในวิชาการ ทั้งขณะศึกษาอยู่ในโรงเรียน และหลังจากจบการศึกษาออกไปศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ

M: Morality การเรียนรู้คู่คุณธรรม เป็นคุณลักษณะของนักเรียนที่กรุงเทพมหานคร มุ่งหวังให้นักเรียนเป็นคนดี ควบคู่ไปกับการเป็นคนเก่ง ตลอดจนครูและผู้บริหารต้องมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดี หมายถึง โรงเรียนประสบความสำเร็จในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความสำเร็จของครูที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคุณธรรม จริยธรรม ที่สร้างให้นักเรียนเป็นคนดี ความสำเร็จของนักเรียนเรื่องคุณธรรม จริยธรรม

A: Activities การเรียนรู้คู่กิจกรรม หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสุข กิจกรรมที่เป็นจุดเด่นของโรงเรียนและความสำเร็จของนักเรียนตามศักยภาพ โดยกรุงเทพมหานครได้พยายามให้ครูปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม และแหล่งการเรียนรู้ในบริเวณโรงเรียน โดยหวังว่าเด็กจะได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งสภาพแวดล้อมและกิจกรรมที่เหมาะสมจะทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่าง ธรรมชาติ นักเรียนมีความสุขมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นศักยภาพ (ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ) ของนักเรียนให้แสดงออก

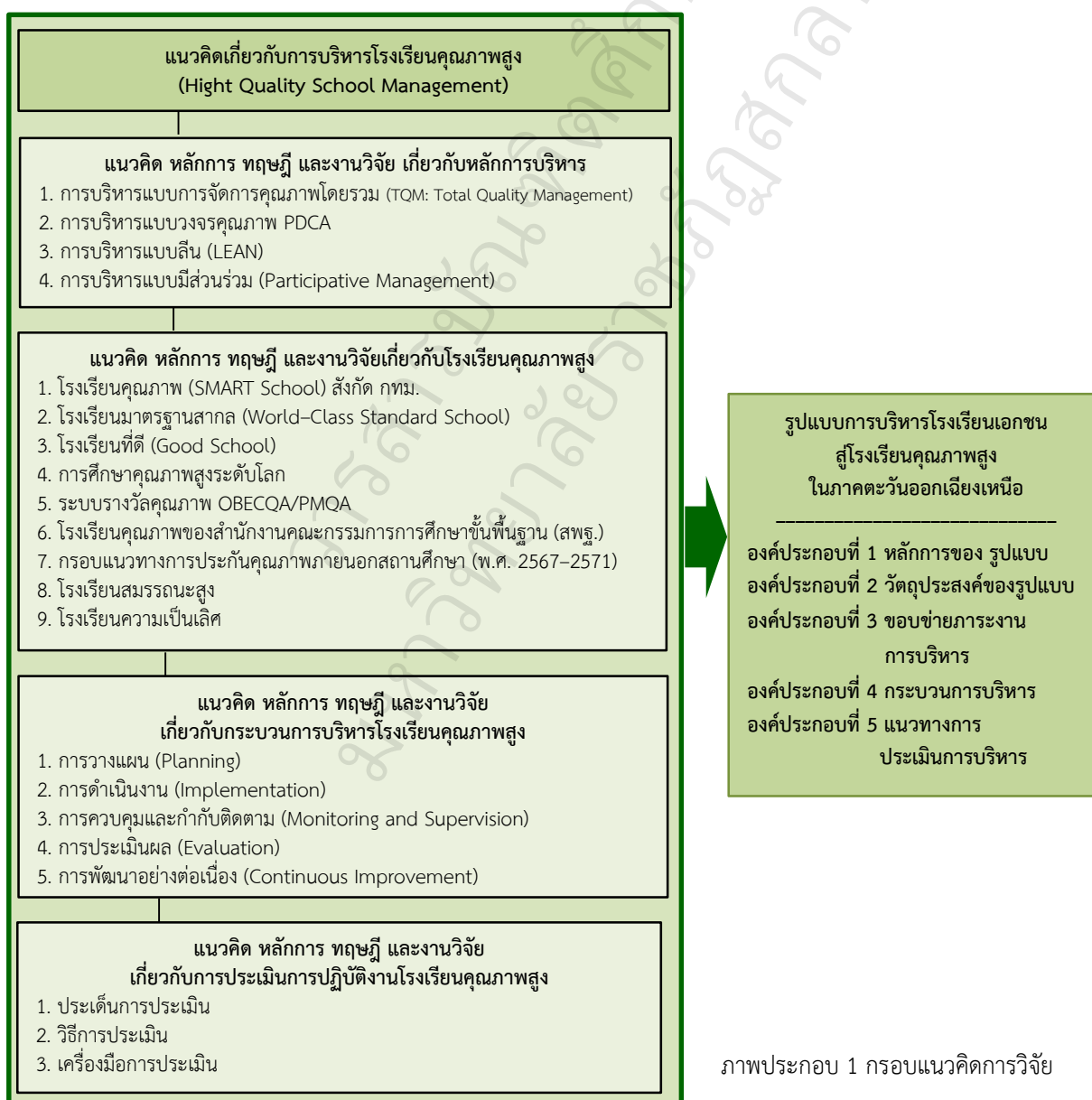
R: Relativity การเรียนรู้คู่ชุมชน เป็นการเรียนรู้ที่สามารถนำไปเชื่อมโยง ประยุกต์ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเอื้อประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และท้องถิ่นที่ตนอยู่ เนื่องจากปัจจุบันชุมชนสังคม มีบทบาทต่อการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะเข้าใจความต้องการของท้องถิ่น และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนในการผลิตนักเรียนป้อนสู่

สถาบันการศึกษาขั้นสูง และป้อนสู่อาชีพได้เหมาะสม ดังนั้น โรงเรียนจึงมีบทบาทเป็นผู้ประสานให้เกิดความร่วมมือกับชุมชน สังคม และท้องถิ่น ด้วยการจัดหาวัสดุ สื่อ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามาร่วมจัดการเรียนรู้ ตลอดจนสนับสนุนให้นักเรียนใช้ ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งวิชาชีพ สร้างสรรค์ชุมชนให้น่าอยู่ รักษาสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ เพื่อให้ชุมชนเป็นสังคมที่ น่าอยู่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวตามสภาพท้องถิ่น

T: Technology การเรียนรู้ยุคเทคโนโลยี หมายถึง การใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยในการบริหารงานโรงเรียน และจัด กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทางเทคโนโลยี เช่น ห้องสมุด ICT การเรียนรู้โดยใช้ Computer เป็นสื่อ การค้นคว้าทาง Internet และการเรียนรู้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการใช้ชีวิตประจำวัน การศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ

สรุปได้ว่า โรงเรียนคุณภาพ คือ โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 1) S: Success ประสบความสำเร็จจากการเรียนรู้ 2) M: Morality มีคุณธรรม จริยธรรม 3) A: Activities ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข 4) R: Relativity นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันและช่วยเหลือชุมชน สังคม และ 5) T: Technology เรียนรู้ ด้วยเทคโนโลยี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน รายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน ของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ที่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา หรือระดับใดระดับหนึ่ง หรือทั้งสองระดับ และมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 คน ขึ้นไป ปีการศึกษา 2567 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 73 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 73 คน รวม 146 คน ของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา หรือระดับใดระดับหนึ่ง หรือทั้งสองระดับ และมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป ปีการศึกษา 2567 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา/การบริหารสถานศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 6 คน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา/การบริหารสถานศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประชากร ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 73 คน และผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล จำนวน 20 คน รวม 93 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. แบบสัมภาษณ์การศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

4. ประเด็นการสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5. แบบสอบถามความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตำรา และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งในและต่างประเทศ แล้วบันทึกข้อมูลลงตารางการวิเคราะห์เนื้อหา
2. การสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
3. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิเคราะห์หาข้อมูลความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการสอบถามผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
4. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง
5. การยกร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยนำผลการศึกษาค้นคว้าและแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ที่ได้มาจากขั้นตอนที่ 1 ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายภาระงานการบริหาร องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหาร และองค์ประกอบที่ 5 แนวทางการประเมินการบริหาร
6. การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการยกร่างรูปแบบฯ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
7. การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. การสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา
2. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น
3. การศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา
4. การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
5. การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย และการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

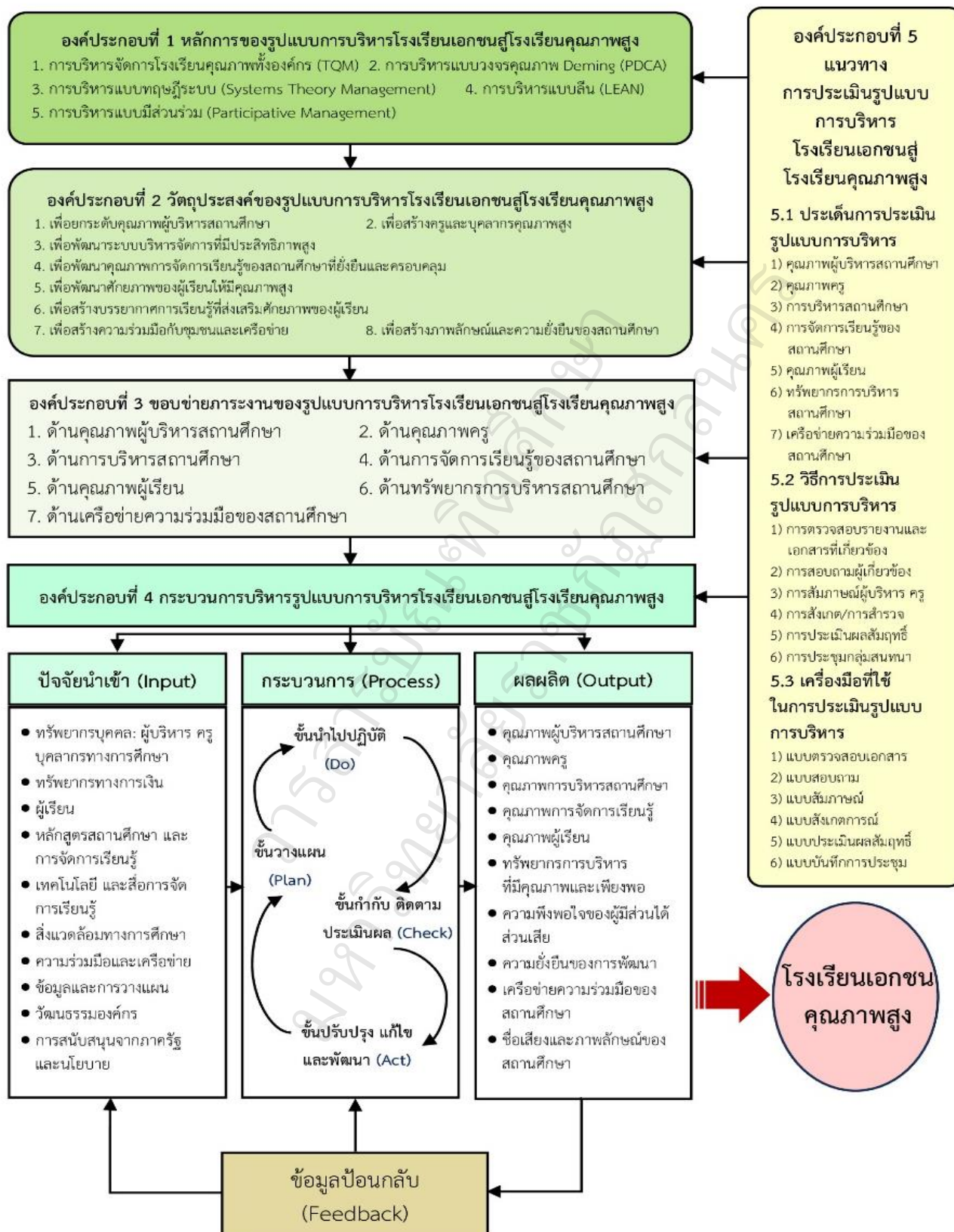
1. ผลการศึกษาค้นคว้าและแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - 1.1 ผลการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มี 5 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของการบริหาร องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของการบริหาร องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายภาระงานการบริหาร องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหาร และองค์ประกอบที่ 5 แนวทางการประเมินการบริหาร
 - 1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านทรัพยากรการบริหารสถานศึกษา ด้านคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารสถานศึกษา

ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านคุณภาพครู ด้านการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา และด้านเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษา ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านทรัพยากรการบริหารสถานศึกษา ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษา ด้านคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณภาพครู และด้านการบริหารสถานศึกษา ตามลำดับ และความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) เท่ากับ 0.24 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านคุณภาพครู ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านทรัพยากรการบริหารสถานศึกษา ด้านคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา และด้านการบริหารสถานศึกษา ตามลำดับ

1.3 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คน พบว่า ประกอบด้วย 12 ประเด็น ดังนี้ ประเด็นที่ 1 หลักการบริหารโรงเรียนเอกชน ประเด็นที่ 2 วัตถุประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเอกชน ประเด็นที่ 3 ขอบข่ายภาระงานการบริหารโรงเรียนเอกชน ประเด็นที่ 4 ขอบข่ายภาระงานการบริหารโรงเรียนเอกชน ด้านเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษา ประเด็นที่ 5 ขอบข่ายภาระงานการบริหารโรงเรียนเอกชน ด้านการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ประเด็นที่ 6 ขอบข่ายภาระงานการบริหารโรงเรียนเอกชน ด้านคุณภาพครู ประเด็นที่ 7 ขอบข่ายภาระงานการบริหารโรงเรียนเอกชน ด้านคุณภาพผู้เรียน ประเด็นที่ 8 ขอบข่ายภาระงานการบริหารโรงเรียนเอกชน ด้านทรัพยากรการบริหารสถานศึกษา ประเด็นที่ 9 ขอบข่ายภาระงานการบริหารโรงเรียนเอกชน ด้านคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา ประเด็นที่ 10 ขอบข่ายภาระงานการบริหารโรงเรียนเอกชน ด้านการบริหารสถานศึกษา ประเด็นที่ 11 กระบวนการบริหารโรงเรียนเอกชน และประเด็นที่ 12 แนวทางการประเมินการบริหารโรงเรียนเอกชน

2. ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายภาระงานการบริหาร องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหาร และองค์ประกอบที่ 5 แนวทางการประเมินการบริหาร

3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีมติเห็นว่า ร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) แสดงดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน และผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผล มีความคิดเห็นว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความ เป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.50$) เมื่อพิจารณาในรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบที่ 5 แนวทางการประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) และองค์ประกอบ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$) และมีความเป็นประโยชน์ อยู่ ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$) เมื่อพิจารณาในรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.74$) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$)

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษารายองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) หลักการบริหาร 2) วัตถุประสงค์ของการบริหาร 3) ขอบข่ายภาระงานการบริหาร 4) กระบวนการบริหาร และ 5) แนวทางการประเมินการบริหาร ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง จัดเป็นการ บริหารจัดการในองค์กรรูปแบบหนึ่งที่สามารถนำองค์ประกอบของการบริหารจัดการเชิงระบบ การบริหารคุณภาพทั้งองค์กร การบริหารแบบวงจรคุณภาพ Deming การบริหารแบบลีน และการบริหารแบบมีส่วนร่วม มาเป็นแนวทางในการบริหาร จัดการได้ เนื่องจากเป็นกระบวนการบริหารที่สามารถนำมาใช้ได้กับทุกองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริเกษม ศิริลักษณ์ (2564, หน้า 151–155) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ รูปแบบการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ และเงื่อนไขความสำเร็จ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ของการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล องค์ประกอบที่ 2 หลักการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายภาระงานการบริหาร สถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล องค์ประกอบที่ 5 แนวทางการประเมินรูปแบบการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล และเงื่อนไขความสำเร็จ

2. รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีความเหมาะสม มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ ประกอบด้วยหลักการสำคัญ ได้แก่ หลักการบริหารจัดการโรงเรียน คุณภาพทั้งองค์กร (TQM: Total Quality Management) หลักการบริหารแบบวงจรคุณภาพ Deming (PDCA) หลักการ บริหารแบบทฤษฎีระบบ (Systems Theory Management) หลักการบริหารแบบลีน (LEAN) และหลักการบริหารแบบมี ส่วนร่วม (Participative Management) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการหลักการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพทั้งองค์กร (TQM: Total Quality Management) เน้นการพัฒนาคุณภาพในทุกด้านและทุกระดับของโรงเรียน โดยให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง การบริหารตามหลัก TQM จะช่วยส่งเสริมการปรับปรุงกระบวนการภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ผ่านการ ประเมินผล การสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน ทั้งนี้ การนำ TQM ไปปรับใช้ในโรงเรียนเอกชนจะช่วย ให้เกิดการทำงานที่มีเป้าหมายชัดเจน และส่งเสริมความเป็นเลิศด้านคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับทัศนะของ วิทยา จันทรศิลา (2561, หน้า 157–158) กล่าวว่า หลักการสำคัญของการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กร มี 3 ประการ ดังนี้ 1) การมุ่งเน้นที่ลูกค้า (Customer-Oriented) เป็นการมุ่งเน้นที่คุณภาพ (Quality Oriented) องค์กรที่ทำ TQM จะต้องยึด “คุณภาพ” เป็นแกนหลักในการบริหารคุณภาพ การมุ่งเน้นคุณภาพ คือ การยึดความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการเป็น ศูนย์กลางในการบริหารและดำเนินการ (Customer Focus) เพื่อที่จะสามารถผลิตสินค้าหรือบริการ ตรงตามความต้องการ ของลูกค้า 2) การปรับปรุงกระบวนการ (Process Improvement) การที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า ภายนอกได้นั้น ผู้บริหารและบุคลากรจะต้องมองการทำงาน (การผลิต) อย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันไปตั้งแต่จุดเริ่มต้น คือ วัตถุดิบ จนถึงจุดสุดท้ายของกระบวนการ คือ ได้สินค้าหรือบริการที่ถึงมือลูกค้า การมุ่งเน้นที่กระบวนการทำให้เกิดสภาพ “ลูกค้าภายใน” (Internal Customer) ขึ้น คือ บุคลากรทุกคนจะเป็นทั้งผู้ซื้อและผู้ขายในตัวเอง เราเป็นผู้ซื้อเมื่อเริ่มทำงานใน ส่วนที่เรารับผิดชอบ เสร็จแล้วส่งต่อ เราเป็นผู้ขาย ดังนั้น คุณภาพงานที่แต่ละคนทำจึงเกี่ยวโยงกัน ไปถึงลูกค้าภายนอก (External Customer) โดยถือว่า “กระบวนการถัดไปคือลูกค้าของเรา” บุคลากรทุกคนในกระบวนการผลิตจึงมีผลต่อคุณภาพ ของสินค้าหรือบริการที่จะส่งไปถึงมือลูกค้าภายนอก 3) ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วม (Total Involvement) ดำเนินการเพื่อการ

พัฒนาและปรับปรุงสู่ “องค์กรคุณภาพ” (Quality Organization) การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม โดยการถือว่า ผู้ปฏิบัติงานจะรู้ปัญหาและสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ดีที่สุด ทุกคนจึงควรมีโอกาสได้แสดงข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมดำเนินการโดยผู้บริหารระดับสูงจัดตั้ง “ทีมงานประเภท Cross Functional Team” ตามกระบวนการต่าง ๆ ส่วนหลักการบริหารแบบวงจรคุณภาพ Deming (PDCA) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) ซึ่งเป็นกระบวนการที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการจัดการโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง การนำ PDCA มาใช้ในโรงเรียนเอกชนจะช่วยให้กระบวนการพัฒนาคุณภาพเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ และมีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในบริบทต่าง ๆ และจากการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ หลักการบริหารแบบวงจรคุณภาพ Deming (PDCA) อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าหลักการบริหารด้านอื่น ๆ ส่วนหลักการบริหารแบบทฤษฎีระบบ (Systems Theory Management) มองว่าโรงเรียนเป็นระบบที่มีองค์ประกอบหลากหลายที่เชื่อมโยงกัน เช่น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ผู้เรียน และชุมชน การบริหารโรงเรียนเอกชนตามทฤษฎีนี้ จะช่วยให้สามารถจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับทัศนะของ จิตมา วรณศรี (2566, หน้า 3-14) กล่าวว่า การบริหารจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและความสำเร็จของการจัดการศึกษา สถานศึกษาจึงควรดำเนินงานอย่างเป็นระบบพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ตามแนวคิดกระบวนการบริหารของเดมมิง PDCA ดังนี้ 1) วางแผน (Plan) 2) ปฏิบัติงาน (Do) 3) ตรวจสอบ (Check) และ 4) ปรับปรุง (Act) และการบริหารงานในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล สามารถประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ (System Theory) ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายเกิดผลผลิตที่คาดหวัง กระบวนการ (Process) หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา และผลผลิต (Output) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นหลังสิ้นสุดกระบวนการทำงาน อันเป็นผลที่คาดหวัง หรือประสิทธิผลของการทำงาน ส่วนหลักการบริหารแบบลีน (LEAN) มุ่งเน้นการลดความสูญเปล่าในกระบวนการบริหาร การนำลีนมาใช้ในโรงเรียนเอกชนสามารถช่วยให้การบริหารจัดการมีความคล่องตัว ลดค่าใช้จ่าย และเพิ่มคุณค่าให้กับการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญชิต ทัพพม (2564, หน้า 226) ที่ใช้หลักการมีส่วนร่วมเป็นหลักการของรูปแบบการพัฒนาการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคเหนือ กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งโรงเรียน (ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย) เข้ามาร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม ตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการประเมินร่วมกัน โดยหลักการมีส่วนร่วม คือ หลักร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบ การใช้หลักการบริหารทั้ง 5 หลักการ ในการบริหารโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงเป็นแนวทางที่ช่วยสร้างโรงเรียนคุณภาพสูง โดยอาศัยการบูรณาการหลักการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุลและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน การใช้แนวทางเหล่านี้ยังสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นได้

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) เพื่อยกระดับคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อสร้างครูและบุคลากรคุณภาพสูง 3) เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูง 4) เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ยั่งยืนและครอบคลุม 5) เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพสูง 6) เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน 7) เพื่อสร้างความร่วมมือกับชุมชนและเครือข่าย และ 8) เพื่อสร้างภาพลักษณ์และความยั่งยืนของสถานศึกษา จากการประเมินความเป็นประโยชน์ของวัตถุประสงค์ทั้ง 8 ข้อ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับ พรศักดิ์ ทิพย์วงศ์ทอง (2560, หน้า 21-35) ได้สรุปไว้เกี่ยวกับ วัตถุประสงค์โรงเรียนมาตรฐานสากล ประกอบด้วย 1) พัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก (World citizen) 2) ยกระดับการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล (World class standard) 3) ยกระดับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality system management) โดยการบริหารจัดการระบบคุณภาพ เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล ซึ่งจะทำให้เกิดคุณลักษณะต่อการจัดการเรียนการสอนอันจะส่งผลกระทบต่อนักเรียน อันเป็นเป้าหมายปลายทางของการจัดการศึกษา โดยระบบบริหารจัดการซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นระบบที่จะพัฒนาองค์กรใหม่ ผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ โดยอิงแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand quality award: TQA) มาพัฒนาขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการองค์กร เพื่อให้มีวิธีปฏิบัติและผลการดำเนินการในระดับมาตรฐานโลก และวัตถุประสงค์ ทั้ง 8 ข้อสะท้อนถึง

ความพยายามในการสร้างระบบการบริหารโรงเรียนเอกชนที่มีประสิทธิภาพ การบูรณาการหลักการดังกล่าวช่วยยกระดับคุณภาพทั้งในด้านการบริหาร การจัดการเรียนรู้ และการสร้างความร่วมมือกับชุมชน เพื่อพัฒนาการศึกษาและสร้างโรงเรียนคุณภาพสูงอย่างครบวงจร

องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายภาระงานการบริหาร ประกอบด้วย 1) ด้านคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา 2) ด้านคุณภาพครู 3) ด้านการบริหารสถานศึกษา 4) ด้านการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา 5) ด้านคุณภาพผู้เรียน 6) ด้านทรัพยากรการบริหารสถานศึกษา และ 7) ด้านเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษา ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของขอบข่ายภาระงานทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยแต่ละด้านนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. ด้านคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา เป็นคุณลักษณะ คุณสมบัติ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน การพัฒนาสถานศึกษา และการบรรลุเป้าหมายด้านการศึกษา โดยผู้บริหารที่มีคุณภาพจะสามารถสร้างความเป็นเลิศในการจัดการศึกษา และตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลลัพธ์ที่คาดหวังผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางและบริหารสถานศึกษาได้สอดคล้องกับเป้าหมายของการเป็นโรงเรียนคุณภาพสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะพัชร คล้าจัน (2565, หน้า 245–247) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ พบว่า ส่วนประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 การบริหารตามวงจรคุณภาพของเดมมิง ส่วนที่ 2 แนวคิดและหลักการในการบริหารให้ประสบผลสำเร็จ ส่วนที่ 3 กลยุทธ์ในการดำเนินงาน และส่วนที่ 4 องค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

2. ด้านคุณภาพครู เป็นคุณลักษณะ ความสามารถ และมาตรฐานของครูที่ทำหน้าที่ในโรงเรียนเอกชนที่มุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัย และการพัฒนานักเรียนให้มีความเป็นเลิศทั้งในด้านวิชาการ คุณธรรม และทักษะชีวิต ครูที่มีคุณภาพในโรงเรียนเอกชนคุณภาพสูงไม่ได้เพียงแค่สอน แต่ยังเป็นผู้นำทางการเรียนรู้ และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาโดยรวม การพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญด้านวิชาการ มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรและนำหลักสูตรสู่การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ มีความสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร ใช้การวิจัย นวัตกรรม เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียน ผลลัพธ์ที่คาดหวังครูสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน และพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ สมเกียรติ บุญรอด (2566, หน้า 52) ที่กล่าวว่า กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งตัวผู้เรียนและตัวครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดคล้องกับแนวคิดพหุปัญญา (Multiple Intelligence) เพื่อแสดงออกถึงตัวตนและศักยภาพของตนเอง และเพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอนและมีความเชี่ยวชาญในบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาดน พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน

3. ด้านการบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนให้ประสบความสำเร็จเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพสูง เพราะเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่จะชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จหรือล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพของสถานศึกษา การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้า การบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในสถานศึกษา โดยมีระเบียบ มีกฎเกณฑ์ในการทำงานที่เป็นที่ยอมรับได้ร่วมกัน ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยทั้งหลาย เช่น คน เงิน วัสดุสิ่งของ รวมถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบ การพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ใช้ระบบบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพทั้งองค์กร (TQM) การบริหารแบบวงจรคุณภาพ PDCA การบริหารแบบทฤษฎีระบบ การบริหารแบบ LEAN และการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีความคล่องตัว รวมถึงการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล ผลลัพธ์ที่คาดหวัง สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงพล เจริญคำ (2562, หน้า 13) พบว่า ปัจจัยความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ 1) การบริหารของโรงเรียน 2) ผู้อำนวยการโรงเรียน 3) โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน

4) นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม และ 5) ครูและบุคลากรทางการศึกษา

4. ด้านการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้เป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษา เป็นกระบวนการวางแผน ออกแบบ และดำเนินการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศในทุกด้าน และมีความสามารถในการแข่งขันในโลกยุคใหม่ การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาจึงต้องผสมผสานแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เทคโนโลยีที่ทันสมัย และนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่เหมาะสมกับศักยภาพของตนเองและเตรียมพร้อมสำหรับโลกอนาคต สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เชาวลิต พันธุ์ฤทธา (2566, หน้า 228) พบว่า องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนทั้งระบบ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ และ 4) ด้านการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

5. ด้านคุณภาพผู้เรียน เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมาก เพราะคุณภาพผู้เรียนเป็นตัวชี้วัดที่บ่งบอกถึงคุณภาพของผู้เรียนที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา เป็นสิ่งที่ผู้ปกครอง สังคม คาดหวังจะเกิดกับตัวผู้เรียน คุณลักษณะ ความสามารถ และพฤติกรรมของผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน ทั้งในด้านวิชาการ ทักษะชีวิต คุณธรรม และจริยธรรม เพื่อให้พร้อมสำหรับการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ผู้เรียนมีคุณภาพในทุกด้าน และสามารถแข่งขันในระดับชาติและนานาชาติได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมภาพ ลิ้มรัตน์ (2560, หน้า 261) พบว่า องค์ประกอบในด้านคุณภาพนักเรียน ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดีเยี่ยม 2) นักเรียนมีผลการทดสอบคุณภาพระดับชาติ (O-NET) 3) นักเรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้ดีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และ 4) นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานที่มีความคิดสร้างสรรค์

6. ด้านทรัพยากรการบริหารสถานศึกษา เป็นปัจจัยหรือองค์ประกอบที่โรงเรียนเอกชนใช้เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านคุณภาพการศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ทรัพยากรสนับสนุนมีความสำคัญมาก ครอบคลุมทั้งทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางการเงิน ทรัพยากรทางกายภาพ ทรัพยากรทางเทคโนโลยี ทรัพยากรทางวิชาการ ทรัพยากรด้านเครือข่ายความร่วมมือ ทรัพยากรด้านข้อมูลและการสื่อสาร สถานศึกษาต้องจัดหา ส่งเสริมการระดมทรัพยากรจากชุมชน การใช้พลังงานทางเลือก การจัดการทรัพยากรภายในอย่างคุ้มค่า และใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผลลัพธ์ที่คาดหวัง สถานศึกษามีทรัพยากรที่เพียงพอและพร้อมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง (2561, หน้า 123–128) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การบริหารจัดการ 2) การจัดการเชิงคุณภาพด้านวิชาการ 3) การจัดระบบการเงินและการจัดสรรทรัพยากร 4) การส่งเสริมบุคลากรเพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) การบริหารด้านความสัมพันธ์ชุมชน

7. ด้านเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษา เป็นกลไกสำคัญที่สามารถช่วยแบ่งเบาภาระงานของโรงเรียนเอกชน และผลักดันให้โรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพสูงได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการสถานศึกษา ไม่อาจดำเนินการโดยสถานศึกษาเพียงลำพังได้ จำเป็นต้องอาศัยเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนมาร่วมกันดำเนินการ การรวมตัวหรือการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนเอกชนที่มีเป้าหมายและมาตรฐานการดำเนินงานระดับคุณภาพสูงกับกลุ่มบุคคล องค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งอาจรวมถึงโรงเรียน มหาวิทยาลัย องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร และหน่วยงานของรัฐ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลลัพธ์ที่คาดหวัง สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางการพัฒนาชุมชนและมีเครือข่ายที่สนับสนุนการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมภาพ ลิ้มรัตน์ (2560, หน้า 2) พบว่า องค์ประกอบด้านการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนา ประกอบด้วย 5 ตัวแปร คือ 1) โรงเรียนมีการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ของบุคลากรทั้งในและนอกประเทศ 2) โรงเรียนส่งเสริมติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียน 3) การพัฒนาความร่วมมือของโรงเรียนเครือข่ายร่วมพัฒนา 4) โรงเรียนได้รับการสนับสนุนทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และ 5) โรงเรียนมีการแสวงหาโรงเรียนคู่ร่วมพัฒนาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) คือ องค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับการเริ่มต้นกระบวนการบริหารโรงเรียน ซึ่งรวมถึงทรัพยากรต่าง ๆ ที่โรงเรียนต้องใช้ผลการประเมินความเป็นไปได้ของปัจจัยนำเข้า (Input) ของกระบวนการบริหารรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับมาก ส่วนผลการประเมินความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการ (Process) เป็นการดำเนินงานที่ใช้ปัจจัยนำเข้าเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการบริหารโรงเรียน ซึ่งรวมถึง การวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do) และการประเมินผล (Check) ผลการประเมินความเป็นไปได้ของกระบวนการ (Process) ของกระบวนการบริหารรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับมาก ส่วนผลการประเมินความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ขั้นตอนที่ 3 ผลผลิต (Output) เป็นผลลัพธ์ที่ได้จากการบริหารจัดการ ซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพและความสำเร็จของโรงเรียน ผลการประเมินความเป็นไปได้ของผลผลิต (Output) ของกระบวนการบริหารรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับมาก และผลการประเมินความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นวพล สมบูรณ์สิน (2564, หน้า 164–168) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการนวัตกรรมการบริหารในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน พบว่า มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ 2) หลักการ 3) ปัจจัยนำเข้าในการจัดการนวัตกรรมการบริหาร 4) กระบวนการจัดการนวัตกรรมการบริหาร และ 5) ผลผลิต โดยองค์ประกอบที่ได้รับการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ในระดับ มากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการจัดการนวัตกรรมการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย 1) ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา 2) วางแผนออกแบบ 3) ใช้นวัตกรรม 4) ประเมินผล และ 5) เผยแพร่นวัตกรรม

องค์ประกอบที่ 5 แนวทางการประเมินการบริหาร ประกอบด้วย 1) ประเด็นการประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง 2) วิธีการประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง วิธีการประเมินที่เหมาะสมต้องรวมการวิเคราะห์เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ และ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง จากการประเมินมีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้ เพราะการเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมช่วยให้การประเมินมีความแม่นยำและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน การผสมผสานเครื่องมือที่หลากหลายช่วยให้เห็นภาพรวมของการบริหารโรงเรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น แนวทางการประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มทั้งประเด็นการประเมิน วิธีการประเมิน และเครื่องมือที่ใช้ การประเมินมีความชัดเจนและครอบคลุมทุกด้าน ช่วยให้สามารถระบุจุดเด่นและจุดที่ต้องพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนคุณภาพสูงอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ ชาลุชิต ทัพพณี (2564, หน้า 237–238) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ รูปแบบการพัฒนาการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตภาคเหนือ พบว่า แนวทางการประเมินรูปแบบการพัฒนาการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตภาคเหนือ ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการประเมิน 2) ประเด็นการประเมิน 3) วิธีการประเมิน และ 4) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างเป็นระบบ ตามหลักการพัฒนารูปแบบ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ตามลำดับ ซึ่งเป็นการดำเนินการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริเกษม ศิริลักษณ์ (2564, หน้า 158) พบว่า ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามีความเห็นว่า มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

ได้รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายภาระงานการบริหาร องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหาร และองค์ประกอบที่ 5 แนวทางการประเมินการบริหาร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในการนำรูปแบบไปเป็นแนวทางและประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน จะส่งผลให้โรงเรียนเอกชนมีคุณภาพที่สูงขึ้น มีจุดเด่นและจุดขาย สามารถดึงดูดนักเรียนเข้ามาเรียนได้มากขึ้น โรงเรียนประสบความสำเร็จเกิดการได้เปรียบทางการแข่งขัน และสามารถอยู่รอดได้อย่างมั่นคง และยั่งยืน

สรุป

จากการศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายภาระงานการบริหาร องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารและองค์ประกอบที่ 5 แนวทางการประเมินการบริหาร การตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม พบว่า รูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ พบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุดตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (ศธจ.) สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ส่งเสริม และสนับสนุนการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนให้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพสูงขึ้น

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

1.2.1 ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสามารถนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปเป็นแนวทางและประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน จะส่งผลให้โรงเรียนเอกชนมีคุณภาพที่สูงขึ้น โรงเรียนมีจุดเด่นและจุดขาย สามารถดึงดูดนักเรียนเข้ามาเรียนได้มากขึ้น โรงเรียนประสบความสำเร็จ เกิดการได้เปรียบทางการแข่งขัน และโรงเรียนก็สามารถอยู่รอดได้ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

1.2.2 ผู้อำนวยการสถานศึกษาสามารถนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูงไปประยุกต์ใช้สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารโรงเรียนสู่โรงเรียนคุณภาพสูงได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนาแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนเอกชน ในการขับเคลื่อนการบริหารโรงเรียนคุณภาพสูง

2.2 ควรนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปทดลองใช้เพื่อวิเคราะห์และสรุปผลที่เกิดขึ้นในแต่ละด้านเพื่อให้มีความถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษากลยุทธ์ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่โรงเรียนคุณภาพสูง เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารและคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จิตติมา วรณศรี. (2566). การบริหารจัดการสู่คุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษา. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
ชัยวิชิต เขียวชนะ. (2560). การสร้างและการพัฒนาโมเดล/รูปแบบ/แบบจำลอง/ตัวแบบ. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 9(1), 1-11.

- ชาญชิต ทัพพณี. (2564). รูปแบบการพัฒนาการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ในเขตภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชิดพันธ์ ตันติมังกร. (2564). รูปแบบการพัฒนาผู้บริหารด้านการจัดการเชิงธุรกิจเพื่อส่งเสริมความคงอยู่ของโรงเรียนเอกชน.
วิทยานิพนธ์ กศ.ด. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เชาวลิต พันธุ์พุกษา. (2566). รูปแบบการบริหารโรงเรียนทั้งระบบ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียนระดับ
ประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชนนัย เจริญเรือง. (2563). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.
วิทยานิพนธ์ ป.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ทรงพล เจริญคำ. (2562). รูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ป.ด. นครปฐม:
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทรงพล เจริญคำ. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก.
วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 7(2), 343–359.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์ข้าวพอง.
- นวล สมบูรณ์สิน. (2564). รูปแบบการจัดการนวัตกรรมการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด.
พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญส่ง งามอาจ และคณะ. (2565). องค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพสำหรับ
สถานศึกษาขนาดเล็กของรัฐ. วารสารรัชต์ภาคย์, 16(46), 544–559.
- ปิยะพัชร คล้าจัน. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ในกลุ่ม
จังหวัดนครชัยบุรินทร์. วิทยานิพนธ์ ป.ด. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พรศักดิ์ ทิพย์วงศ์ทอง. (2560). รูปแบบการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (1 พฤษภาคม 2562). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 (ตอนที่ 57 ก), น. 49.
- ภาวินทร์ ณ พัทลุง. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเอกชนสู่ความเป็นเลิศ. วิทยานิพนธ์ ป.ด.
นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2554). การวิจัยพัฒนารูปแบบ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2(4), 3.
- วิทยา จันทรศิลา. (2561). การบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- ศิริเกษม ศิริลักษณ์. (2564). รูปแบบการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- สมาน อัครภูมิ. (2561). ทบทวนแนวคิดและวิธีวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ. วารสารบริหารการศึกษาบัวขันจิต,
18(1), 1–13.
- สมเกียรติ บุญรอด. (2566). ยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2. วารสารสัททอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทสม.), 29(1), 52.
- สมาพร ถีภัยรัตน์. (2560). รูปแบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ด.
นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สรายุทธ ช่างงาม. (2564). รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคประเทศไทย 4.0.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2560). ปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการจัดการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้า.
รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: ศรุสภา.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2566–2570*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลเจียฮั่ว.

สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง. (2561). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ*. วิทยานิพนธ์ ปรัชญา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อำนาจ เหลื่อนน้อย. (2561). *รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล*. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

Keeves, P.J. (1988). *Educational Research Methodology and Measurement: An International Handbook*. Oxford UK: Pergamum.

วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร